

förflackning, då måste de båda problem, som skola behandlas under det stundande mötet, vinna fullt beaktande. Vikten av prästens och kyrkomusikerns utbildning för deras tjänst i Guds hus måste av Kyrkan själv så beaktas, att båda stå fullt skickliga för den ledande ställning, varmed församlingen be-
tror dem.

Men ock: sambandet mellan kyrkomusiken och liturgien måste allt fastare kännas och allt villigare erkännas. Vid kyrkosångsfesten 1898 yttrade K. S. V:s dåvarande ledare, biskopen i Strängnäs, följande ord, som äro väl värda att minnas såsom ännu i hög grad aktuella: »Liturgi och kyrklig sång — så har

någon träffande sagt — de båda förhålla sig till varandra såsom växten och hennes blom. Kyrkosången hämtar sin livssaft ur liturgien; och liturgien, de liturgiska formulären, få sin förklarelse, vinna sin fulla utveckling, slå ut i blom i och genom den kyrkliga sången. Båda fordra och behöva alltså varandra ömsesidigt. Ingen-dera får vårdslösas och ringaktas, båda måste älskas och odlas».

Över det stundande kyrkosångsmötet vill då även denna Tidskrift uttala den önskan, att de må lända till ett fördjupande av kyrkosångsrörelsen, gudstjänstlivet i vår Kyrka till fromma.

Arthur Adell.

John Morén.

Att innehava ett kantorat i tretiofem år är sällsynt, att under samma tid kunna uträtta ett så omfångsrikt arbete i den sakrala musikens tjänst, som det John Morén gjort, är i våra dagar enastående. Ej endast kvantitativt. Syftet med hans gärning har varit att förädla vår kyrkosång och att därifrån bortrensa föröreningarna från profanmusiken, och detta mål har han också i stor utsträckning uppnått. Då han nu avgår från sin mångåriga kantorstjänst, är det oss en angelägen plikt att erkänna den stora insats, han gjort i det nydaningsarbetet, som f. n. pågår inom den svenska kyrkomusiken. Än mer: vi måste med tacksamhet konstatera, att uppslagen, impulserna, signalerna ofta utgått just från John Morén, som med osjälviskt uppgivande av all personlig strävan efter berömmelse offrat hela sin livsgärning på kyrkosångens altare. Vi glömma därför icke

sådana namn som exempelvis Oscar Byström eller Johan Lindegren, och vi förbise heller icke betydelsen av Rikard Noréns liturgiskt-musikaliska andel i reformationsarbetet. Men det kan icke förnekas, att utan John Moréns vägrödjande verksamhet vore vår kyrkosångsfråga ännu som en obruten mark. Vi ha en riksantikvarie, som handhar de gamla arkitektoniska kulturvärdena, vi ha också John Morén, som tillvaratagit de musikaliska.

Den, som själv sysslat med dylikt arbete, kan intyga dess ömtåliga art och de stora svårigheter, det gäller att övervinna. Morén har haft de nödvändiga förutsättningarna för att lyckas: kärlek till kyrkan, respekt för uppgiften att tjänstgöra i densamma, gedigna kunskaper och framför allt ett osvikligt öra för vad som verkligen är äkta kyrklig musik. Detta öra har t. o. m. ibland fört honom nästan

för långt. Vissa körsatser av hans hand förråda en askes, som egentligen torde vara för hans lynne främmande och som medfört något av sterilitet över enstaka nummer i hymnarium. Att hålla tyglarna så strama är knappast nödvändigt. Lyckligtvis är den övervägande delen av Moréns produktion präglad av känsla och smak, parad med stil och kunnighet, och vi äro honom tack skyldiga för ett stort antal mönstergilla kompositioner, som varken sakna melodisk skönhet eller formell fulländning.

Kyrkomusik som konst är något alldeles för sig. Kyrkomusiken lyder endast sina egna lagar, vilka ingalunda alltid äro tillämpliga i den profana konsten. Den salta, den kärvhet, som ofta utmärker den kyrkligt-musikaliska satsen, åstadkommes ingalunda genom åtländnad av den moderna harmonilärans regler. I detta fall räknas ingen av den världsliga musikens utövare eller recensenter som auktoritet. Och bland tjänstgörande organister i våra egna led: hur många ha en rätt uppfattning om vad som är kyrklig musik? Hur många ha studerat kyrkomusikens natur och historia? Hur många kunna skilja på de tre sakerna psalmtön, kyrkotönart och koralmelodi? Frågar man en genomsnittsorganist om den första psalmtönen, är det sannolikt, att han tänker på melodien till »Upp, psaltare och harpa!» Varje åtgärd i upplysningsssyfte rörande dessa saker är tacknämlig, och även härvidlag har Morén utfört ett fruktbärande arbete. På hans kreditsida står bl. a. den omsorgsfulla hänsyn, varmed han alltid behandlat de s. k. grekiska tonarterna. Mången kom-

ponist använder doriska eller frygiska tongångar utan att därför känna ett inre behov just av detta uttrycksmedel. Mången känner sig tjugad av de gamla kyrkotönarternas klangliga bouquet utan att ha minsta förmåga att hantera det ömtåliga stoffet. Morén har i sin koralbehandling, i sina vesprar och körkompositioner visat oss, att det går för sig att använda dessa tonarter så, att de bli njutbara även för den nutida kyrkobesökaren. I kyrkan ha de sin hemorts rätt och kunna kraftigt bidraga att stämma sinnet till andakt och mottaglighet för Ordet.

Hänsynen till historia och god tradition inom den kyrkliga konsten bör aldrig åsidosättas, och dock har oerhört mycket syndats just häremot. »Nur im Fache der Musik ist der ungeschichtliche Hochmuth an der Tagesordnung», säger Thibaut (»über Reinheit der Tonkunst«). Hos oss ha Morén och Morén varit bland dem, som alltid sökt sitt stöd hos klassikerna, och därav kommer den känsla av lugn och trygghet, man erfar vid avhörandet av deras verk. Alla ha vi erfarit detta. Att här ingå på en närmare redogörelse för John Moréns alstring torde ej vara nödvändigt. Alla känna vi den eller tro oss känna den. Vi kunna endast säga honom vårt varma tack. För min del tror jag, att nästa generation i ännu högre grad än vår kommer att uppskatta hans livsgärning, och med kännedom om hans ännu ungdomliga energi och vitalitet är jag också övertygad, att vi ännu kunna räkna med ytterligare verk av hans hand. De äro välkomna.

Otto Olsson.